

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

52 Præpositus primo datus hic præposterus ordo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

C. I. ¶ Post baptismum militantes, vel in foro decertantes, a sacris prohibentur ordinibus.

Unde ait Innocentius Papa Episcopis in Toletana synodo constituitis, epist. 24. c. 2.

Aliquos a ex his, qui post acceptam baptismi gratiam in forensi exercitatione versati sunt, & obtinendi pertinaciam susceperunt, accitos ad sacerdotium esse comperimus, & quorum numero Rufinus & Gregorius perhibentur: aliquos ex militia, qui cum potestatis obediunt, scilicet b necessario precepta sunt executi: aliquos ex curialibus, qui dum parent potestatis, quae sibi sunt imperata, fecerunt: aliquos, qui voluptates, & editiones populo celebrarunt, ad honorem summi sacerdotii pervenisse, quorum omnium neminem, ne ad societatem quidem ordinis clericorum oportuerat pervenisse. Quae si singula discutenda mandemus, non modicos motus, aut scandala Hispaniensibus provinciis, quibus mederi cupimus, de studio emendationis inducemus: idcirco remittenda potius haec putamus. Sed ne deinceps similia committantur dilectionis vestrae maturitas providere debet: ut tanta usurpationi saltem nunc finis necessarius imponatur: eo videlicet constituto, ut quicumque tales ordinati fuerint, cum ordinatoribus suis deponantur.

C. II. ¶ De quibus laici aliqui ad clericatum non possunt pervenire.

Idem Felici Episcopo Nuceriensi, epist. 4. c. 3.

Designata est sunt genera laicorum, de quibus ad clericatum pervenire non possunt, id est, si quis fidelis militaverit, si quis fidelis causas egerit, hoc est, postulare, si quis fidelis administraverit. De curialibus autem inanis ratio est, quoniam etiam inveniantur huiusmodi viri, qui debeant clerici fieri, tamen quoniam saepius a curia d repetantur, cavendum ab his ecclesiae proventibus, quae saepe de his ecclesiae proventibus.

C. III. ¶ Non admittantur curiales ad clericale officium.

Idem Vitorio Episcopo Rhothomagensi, epist. 2. cap. 11.

Præterea e frequenter quidam ex fratribus nostris, curiales, vel quibuslibet publicis functionibus occupatos, clericos facere contendunt, quibus postea major tristitia, cum de revocandis eis aliquid ab Imperatore præcipitur, quam gratia nascitur de accito f. ¶ Constat enim eos in ipsis muneribus g etiam voluptates exhibere, quas a diabolo inventas esse non dubium est, & ludorum, & mimorum h apparatus aut præesse, aut forsitan interesse. Sit certe in exemplum sollicitudo & tristitia fratrum, quam saepe pertulimus Imperatore præsentem, cum pro his saepius rogaemus, quam ipse nobiscum postius cognovisti: quibus i non solum inferiores clerici ex curialibus, verum etiam in sacerdotio constitutings molesta, ut redderentur, infabac.

C. IV. ¶ Non promovatur ad diaconatum, qui post baptismum ad fidelium necandorum accitum fuerit.

Item ex concilio Toletano I. cap. 8.

Si quis post baptismum militaverit, & chlamydem sumptis, aut cingulum ad necandos fideles i, etiam si gravia non admiserit, si ad clerum admissus fuerit, diaconi non accipiat dignitatem.

¶ Ad necandos fideles] Verba haec non sunt in codice Lucensi Regio.

a Quantes enim.] origin. & per interrogacionem. b se vera.] origin. c Polye. lib. 2. tit. 31. Anselmus lib. 7. cap. 10. Ivo par. 6. cap. 25. d al. ad curiam. e Ivo par. 6. cap. 349. f al. ad sciss. g al. ammissi. h al. vel munitum. i al. me quibus.] orig.

C. V. ¶ A quibus debet esse immunitas, qui in Episcopum ordinatur.

Item ex concilio Toletano IV. cap. 18.

Qui in aliquo crimine detecti sunt, qui infamiae nota aspersi sunt, qui scelera aliqua per publicam poenitentiam se admisisse confessi sunt, qui in haeresi lapsi sunt, vel qui in haeresi baptizati, aut rebaptizati esse noscuntur, qui semetipsos absciderunt, aut naturali defectu membrorum, aut decisione, aliquid i minus habere noscuntur, qui secundae uxoris conjunctionem sortiti sunt, aut numerosa conjugia frequentaverunt, quae viduam, vel a marito relictam duxerunt, aut corruptarum mariti fuerunt, qui concubinas, aut fornicarias habuerunt, qui servili conditioni obnoxii sunt, qui ignoti sunt, qui neophyti, vel laici sunt, qui seculari militia dediti sunt, qui curiae nexibus obligati sunt, qui inficii literarum sunt, qui nondum ad triginta annos pervenerunt, qui per gradus ecclesiasticos non ascenderunt, qui ambitu honorem querunt, qui muneribus honorem obtinere moliantur, qui a decessoribus in sacerdotium eliguntur. ¶ Sed nec ille deinceps sacerdos erit, quem nec clerus, nec populus propria civitatis elegit, vel auctoritas metropolitana, vel comprovincialium sacerdotum assensus non exquisivit. Quicumque ergo deinceps ad ordinem sacerdotii postulatus, & in his, quae praedicta sunt, exquisitus, in nullo horum deprehensus fuerit, & examinatus probabili vita & doctrina existerit, tunc secundum synodalia, vel decreta constituta, cum omnium clericorum, vel civium voluntate, ab universis comprovincialibus Episcopis, aut certe a tribus, in sacerdotem die Dominica consecrabitur, conniventibus ceteris, qui absentes sunt, literis suis, & magis auctoritate, vel praesentia ejus, qui est in metropoli constitutus. Episcopus autem comprovincialis ibi consecrandus est, ubi metropolitanus elegerit. Metropolitanus autem non nisi in civitate metropoli, a comprovincialibus ibidem convenientibus. ¶ Si quis autem deinceps contra praedicta vetita canonum, ad gradum sacerdotii indignus aspirare contenderit, cum ordinatoribus suis adempti honoris periculo subacebit.

1 ¶ Aut decisione aliquid] addita haec sunt ex concilio olim Coloniae ac Lutetiae impresso. In novissima vero Coloniaensi editione legitur, vel defectione, pro, vel defectione.

2 ¶ Aut fornicarias] In codice Lucensi Regio legitur, ad fornicationes: quod videtur intelligendum, de concubina ad tempus adhibita, ut supr. distinct. 34. c. 19. quae est annotatum.

DISTINCTIO LII.

Quis vero praetermissis aliquibus gradibus non superbia, sed negligentia ad majorem ascenderit, tandem a majoribus abscineat, quousque congruo tempore praetermissos accipiat.

C. I. ¶ De eo, qui subdiaconatus ordine postposito, diaconus & presbyter est ordinatus. Unde Alexander II. scribit Grimaldo b Constantiensi c Episcopo.

Sollicitudo d dilectionis tuae statim consulere, utrum portator istarum literarum, diaconatus, & presbyteratus officium idoneus sit peragere, nec ne; cum ad id praeposito e cursu, subdiaconatus ordine postposito, negligentia potius, quam superbia cognoscatur ascendisse. Unde nos consulendo charitati tuae mandamus, ut ab officio sacerdotali eum prohibeas, donec proximo quatuor temporum jejunio subdiaconatus ministerium sibi rite imponas, & sic deinceps ad majora officia eum redire concedas.

a al. a. b al. Rainaldo. al. Rinaldo. c al. Constantiensi. d Ivo p. 6. c. 406. e al. praeposere.

In hoc libro perverto est epistola ejusdem Alexandri ad Germanum Rhemensem Archiepiscopum: cui hoc idem consilium datur, quod Ramaldo Constantiensis Episcopo se dedisse narrat.

DISTINCTIO LIII.

Utriusque autem, ut supra a scriptum est, ideo ordinari prohibentur, quia frequenter, dum ab Ecclesia repelluntur, plurimum incommoda ecclesie consequuntur: vel quia idem curiales non vero religionis, sed ut officiorum suorum rationem fugiant, ad ecclesiam se transferunt.

C. I. Quare sit constitutum, ne curiales ordinentur.

Unde Gregorius Papa scribit lib. 7. reg. epist. 11. Episcopi Sicilia, de lege Mauriis Augusti.

Egredi, quam piissimus Imperator dedit, ne foras hi, qui militiam, vel rationibus sunt publicis obligati, dum causarum suarum periculum fugiunt, ad ecclesiasticum habitum veniant, vel in monasteriis convertantur, vestrae studii fraternitati transmittere; hoc maxime exhortans, quod hi, qui seculi actionibus implicati sunt, in clero ecclesie praeterpropterea suscipiendi non sunt: quia dum in ecclesiastico habitu non dissimuliter quam vixerant vivunt, nequaquam student saeculum fugere, sed mutare. Quod si etiam tales quoque monasterium petunt, suscipiendi nullo modo sunt, nisi prius a rationibus e publicis absoluti fuerint. Si qui vero ex militaribus viris in monasteriis converti festinant, non sunt temere suscipiendi, nisi eorum vita fuerit subtiliter inquisita. Et iuxta normam regularem debent in suo habitu per triennium probari, & tunc monachicum habitum Deo auctore suscipere.

¶ Viris In aliquot versibus Gratiani exemplaribus, & a post Ivonem legitur, numeris, ut significentur milites in levaculo, seu matricula descripti.

DISTINCTIO LIV.

Erunt autem ordinari prohibentur, nisi a propriis dominis libertatem legitimam consequantur.

C. I. Servus ad clericatus officium non promoveatur.

Unde Leo Episcopus scribit epist. 1. omnibus Episcopis per Campaniam, &c.

Nullus Episcoporum d servum alterius ad clericatus officium promovere praesumat, nisi forte eorum petitio, aut voluntas accesserit, qui aliquid sibi in eo vindicant potestatis. Debet enim esse immunis ab aliis, qui divinae militiae est aggregandus, ut a castris dominicis, quibus nomen eius adscribitur, nullis necessitatis vinculis abstrahatur.

¶ Nullus Caput hoc videtur confectum ex titulo, qui in codice canonum proponitur primo decreto Leonis primi, & ex parte posteriore ipsius decreti, in qua exceptio eorum, qui prius status, continentur prius autem pars, quo hic deest, habetur in eadem admittuntur.

C. II. De servili conditione nullus ad sacros ordines deveniat.

Item ex concilio Triburiensi 1.

Nulli de servili conditione ad sacros ordines promoveantur, nisi prius a propriis dominis legitimam libertatem consequantur: cujus libertatis charta ante ordinationem in ambone publice legatur, & si nullus contradixerit, rite consecrabitur. Porro servus non canonicè consecratus, postquam de gradu ceciderit, ejus conditionis sit, cujus fuerat ante gradum.

a Dist. 31 c. designata. b Ivo p. 10. c. 124. c al. adhibuit orig. d Poly. l. 2. tit. 31. Anst. l. 7. c. 28. Burch. l. 2. c. 22. in sm. Ivo p. 6. c. 64. e Poly. l. 2. tit. 31. Burch. l. 2. c. 21. Ivo par. 6. c. 41. Pam. l. 2. c. 41.

¶ Concilio Triburiensi] Huius capitis in conc. Tribur. c. 29. sententia potius habetur, quam verba, que aliqui ex parte videntur convenire cum his, que scribuntur lib. 1. Capitul. c. 88. de ordinatione servorum, vers. & quancumque.

C. III. PALEA.

[Ex concilio Carthaginiensi 1. primo, cap. 1.]

Magni a Episcopus Astiagensis dixit, quid dilectioni vestrae videtur, procuratores, actores & executores, seu curatores pupillorum si debeant ordinari? Gratus Episcopus dixit: si post deposita universa, & redita ratiocinia, actus vitæ ipsorum fuerint comprobati in omnibus, debent & cum laude, cleri, si postulati fuerint, honore munerari. Si enim ante libertatem negotiorum, vel officiorum ab aliquo sine consideratione fuerint ordinati, ecclesia infamatur. Univerſi dixerunt, rectè omnia statuit sanctitas tua, ideoque ita est, & nostra ista quoque sententia.

¶ Carthaginiensi] In codicibus impressis citatur ex Moguntinensi. Emendatum vero est ex Burchardo, Ivone, decretal. in c. uni. de oblig. ad ratic.

¶ Ecclesia infamatur] Sic emendatum est ex concilio, & decretal. Burchardo, & Ivone. Antea legobatur, ab ecclesia infirmatur.

C. IV. Post donum libertatis famuli ecclesie revocentur in clerum.

Item concilio Toletano IX. cap. 11.

Qui ex familiis ecclesie servituri devocantur in clerum ab Episcopis suis, necesse est, ut libertatis percipiant donum: & si honeste vitæ clauerint meritis, tunc demum majoribus fungantur officiis. Quos vero flagitii fordidaverit incorrigibilis noxa, perpetua servitus conditionis religer in catenam.

Qui autem ordinandi, a dominis suis libertatem consequuntur, ab eorum parociano penitus debent esse alieni, ut in nullo eorum obsequio inveniantur obnoxii.

C. V. Ad clericatum suscipiuntur qui nullo obsequio retento, a Dominis suis libertatem percipiunt.

Unde in concilio Toletano IV. c. 72. legitur.

Quicumque d libertatem a dominis suis ita percipiunt, ut nullum sibi in eis obsequium patronus retentent, isti si sine crimine sunt, ad clericatus ordinem liberi suscipiantur, quia directa manumissione absoluti noscuntur. Qui vero retento obsequio manumissi sunt, pro eo, quod adhuc patroni servitute tenentur obnoxii, nullatenus sunt ad ecclesiasticum ordinem promovendi, ne quando voluerint eorum Domini, fiant ex clericis servi.

C. VI. PALEA.

[Ex concilio Toletano 1. cap. 32.]

De servorum ordinatione, qui passim ad gradus ecclesiasticos promoventur, placuit omnibus cum sacris canonibus concordari debere: & statutum est, ut nullus Episcoporum deinceps eos ad sacros ordines promovere praesumat, nisi prius a dominis propriis libertatem consecuti fuerint. Et si quilibet servus dominum suum fugiens, aut h per literas, aut adhibitis testibus munere conductus, vel corruptus, aut qualibet calliditate, vel fraude ad gradus ecclesiasticos pervenerit, decretum est, ut deponatur: & dominus ejus eum recipiat. Si vero avus, vel pater ab alia patria in aliam migrans, in eadem provincia filium genuerit, & ipse si-

a Ext. de oblig. ad ratic. non ordin. cap. magnus. Burchard. l. 2. c. 36. Ivo p. 6. c. 37. b Ivo par. 6. c. 373. c al. famulis. d Poly. l. 2. tit. 31. Burch. l. 2. c. 25. Ivo p. 6. c. 126. Pam. lib. 3. cap. 46. e crimine capitali. orig. Capi. l. 1. c. 88. f Ext. de serv. non ordin. c. 2. Burch. l. 2. c. 31. Ivo p. 6. c. 132. Pam. l. 3. c. 163. g in d. servit. promovetur. capitul. h aut latrunc. capitul.

